

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

Факультет техногенно-екологічної безпеки

(назва факультету/підрозділу)

Кафедра охорони праці та техногенно-екологічної безпеки

(назва кафедри)

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Інтелектуальна власність

(назва навчальної дисципліни)

вибіркова

(обов'язкова загальна або обов'язкова професійна або вибіркова)

мова навчання українська

Рекомендовано кафедрою охорони праці та техногенно-екологічної безпеки на 2023-2024

(назва кафедри)

навчальний рік.

Протокол від «28» серпня 2023 року
№ 2

Силабус розроблений відповідно до Робочої програми навчальної дисципліни «Інтелектуальна власність»

(назва навчальної дисципліни)

2023 рік

Загальна інформація про дисципліну

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Інтелектуальна власність» є основи правових та економічних аспектів інтелектуальної власності у галузі охорони праці.

Програма навчальної дисципліни включає 6 тем, які складені на основі чинного законодавства України та міжнародно-правових актів з урахуванням основних теоретико-методологічних підходів щодо вивчення інституту права інтелектуальної власності, вироблених вітчизняною на зарубіжну правову науку.

В умовах стрімкого розвитку науково-технічного прогресу в сучасному світі інтелектуальна діяльність людини в різних сферах духовного і матеріального виробництва набуває усе більшого значення. Усі новітні досягнення в сфері науки, літератури, мистецтва, у розвитку наукомістких і високотехнологічних виробництв являють собою результат творчої діяльності людини і є об'єктами інтелектуальної власності. Питання охорони і використання інтелектуальної власності в сучасних умовах переходу до ринкових відносин починають відігравати все важливішу роль у комерційній, підприємницькій і виробничій діяльності підприємств та установ України усіх форм власності. У цьому відношенні всім, хто займається або готується до подібного роду діяльності, необхідно досить чітко уявляти собі, що таке інтелектуальна власність, у чому полягає її сутність, як вона охороняється в сучасному світі і до яких серйозних матеріальних витрат може привести порушення її прав.

Навчання з дисципліни «Інтелектуальна власність» розпочинається майже в середині освітнього процесу, тому її теоретичні положення виступають певним зв'язком між дисциплінами загальної та професійної підготовки для ефективного засвоєння здобувачами вищої освіти дисциплін циклу професійної підготовки.

Інформація про науково-педагогічного працівника

Загальна інформація	Цимбал Богдан Михайлович, доцент кафедри охорони праці та техногенно-екологічної безпеки факультету техногенно-екологічної безпеки, кандидат технічних наук.
Контактна інформація	м. Харків, вул. Чернишевська, 94, кабінет № 308. Телефон (робочий) – (057)707-34-46.
E-mail	tsembalbogdan@ukr.net
Наукові інтереси	Оцінка ризиків на робочому місці. Матеріалознавство. Безпека та гігієна праці. Засоби індивідуального захисту. Тертя та зношування деталей машин.
Професійні здібності	Професійні знання, досягнення практичного

	<p>змісту у сфері наукових інтересів, значний досвід викладацької діяльності.</p> <p>Професійні здібності:</p> <ul style="list-style-type: none"> - високий рівень підготовки за спеціальністю; - широка наукова ерудиція; - знання методології науки, її останніх досягнень; - основних етапів її розвитку і зв'язків з іншими науками; - широкий політехнічний кругозір; - уміння бачити перспективи розвитку науки і техніки; - використовувати результати прогнозування у навчальному процесі. - високі моральні якості, особистий приклад і авторитет.
<p>Наукова діяльність за освітнім компонентом</p>	<p>Підвищення ефективності виконання заходів з охорони праці та екологічної безпеки під час експлуатації шнекових екструдерів. Термокостюм робітника екструдера для виготовлення паливних брикетів. Захисний одяг пожежного-рятувальника. Бойовий одяг пожежного рятувальника. Запобігання професійних ризиків у солодовому та пивоварному виробництві. Оцінка професійних ризиків пожежного-рятувальника.</p>

Час та місце проведення занять з дисципліни

Аудиторні заняття з навчальної дисципліни проводяться згідно затвердженого розкладу. Електронний варіант розкладу розміщується на сайті Університету (<http://rozklad.nuczu.edu.ua/>).

Консультації з навчальної дисципліни проводяться протягом семестру щоп'ятниці з 15.00 до 16.00 онлайн на платформі Zoom або кабінеті № 308. У разі необхідності час додаткової консультації здобувача вищої освіти погоджується окремо.

Мета вивчення дисципліни: ознайомлення здобувачів вищої освіти з питаннями створення, набуття прав, управління, захисту прав на об'єкти інтелектуальної власності, як особливого виду прав на результати творчої діяльності в сучасному суспільстві, забезпечення здобувачів вищої освіти комплексом знань, умінь та навичок, необхідних для застосування в професійній діяльності у сфері охорони та безпеки праці.

Зазначена мета реалізується за рахунок:

- ознайомлення здобувачів вищої освіти з процедурою проведення патентування, авторського права, загальними положеннями нормативно-

правових актів держави з питань охорони праці, промислової безпеки, пожежної та техногенної безпеки, радіаційного захисту;

- набуття майбутніми фахівцями чітких знань і вмінь щодо забезпечення необхідного рівня особистої та колективної безпеки у разі виникнення типових небезпечних ситуацій в умовах повсякденної діяльності та виникнення ситуацій надзвичайного характеру;

- формування у здобувачів вищої освіти необхідного рівня знань та умінь з правових й організаційних питань безпеки та гігієни праці, активної життєвої позиції щодо практичної реалізації принципу пріоритетності охорони життя та здоров'я працівників відносно результатів трудової діяльності;

- формування світогляду здобувачів вищої освіти, що базується на контролі стану охорони праці, підвищення її рівня за рахунок впровадження заходів з охорони праці та промислової безпеки, набутті відповідальності у справі забезпечення безпеки та усвідомленні необхідності обов'язкового виконання у повному обсязі всіх заходів її гарантування як чоловіками, так і жінками у межах науково-обґрунтованих критеріїв.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Форма здобуття освіти
	очна (денна)
Статус дисципліни	вибіркова
Навчальний рік	2023-2024
Семестр	2-й
Обсяг дисципліни:	
- в кредитах ЄКТС	3
- кількість модулів	2
- загальна кількість годин	90
Розподіл часу за навчальним планом:	
- лекції (годин)	12
- практичні заняття (годин)	16
- семінарські заняття (годин)	2
- лабораторні заняття (годин)	
- курсовий проект (робота) (годин)	
- інші види занять (годин)	
- самостійна робота (годин)	60
- індивідуальні завдання (науково-дослідне) (годин)	
- підсумковий контроль (диференційний залік, екзамен)	диференційний залік

Передумови для вивчення дисципліни

Передумовами для вивчення дисципліни відсутні.

Результати навчання та компетентності з дисципліни

Вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити:

- досягнення здобувачами вищої освіти таких результатів навчання

Дисциплінарні результати навчання	ДРН
Знати складові системи інтелектуальної власності в Україні; інтелектуальну власність в нормах загального законодавства України; об'єкти права інтелектуальної власності; суб'єкти права інтелектуальної власності.	ДРН01
Знати алгоритм правової охорони об'єктів патентного права (винаходів, корисних моделей, промислових зразків); алгоритм правової охорони засобів індивідуалізації учасників цивільного обороту (торговельних марок, географічних зазначень, фірмових найменувань); алгоритм правової охорони нетрадиційних об'єктів інтелектуальної власності (комерційних таємниць); алгоритм правової охорони об'єктів промислової власності в іноземних державах; алгоритм правової охорони об'єктів авторського права.	ДРН02
Знати права та обов'язки власників охоронних документів на об'єкти права інтелектуальної власності; вартість права на об'єкти інтелектуальної власності; процедуру захисту прав інтелектуальної власності у разі їх порушення.	ДРН03
Уміти тлумачити зміст основних понять у сфері інтелектуальної власності; визначати компетенцію державних органів, судових органів та інших суб'єктів в Україні при реалізації прав в сфері інтелектуальної власності; тлумачити зміст основних актів законодавства України в сфері інтелектуальної власності.	ДРН04
Уміти виявляти об'єкти інтелектуальної власності; визначати суб'єкти права інтелектуальної власності; проводити патентні дослідження; укладати договори про передачу прав на об'єкти інтелектуальної власності.	ДРН05
Уміти здійснювати професійну комунікацію, ефективно пояснювати і презентувати матеріал, взаємодіяти в проектній діяльності.	ДРН06
Здійснювати професійну комунікацію, ефективно пояснювати і презентувати матеріал, взаємодіяти в проектній діяльності.	ДРН07

- формування у здобувачів вищої освіти наступних компетентностей:

Очікувані компетентності з дисципліни	ОКД
Здатність мати обізнаність на рівні новітніх досягнень, необхідних для дослідницької та/або інноваційної діяльності у сфері цивільної безпеки, охорони праці.	ОКД01
Здатність застосовувати міждисциплінарні підходи при критичному осмисленні проблем безпеки праці	ОКД02
Здатність до використання принципів, методів та організаційних процедур дослідницької та/або інноваційної діяльності.	ОКД03

Програма навчальної дисципліни

Теми навчальної дисципліни:

Модуль 1. Інтелектуальна власність як наукова дисципліна

Тема 1.1. Інтелектуальна власність як право на результат творчої діяльності людини

Тема 1.2. Система інтелектуальної власності

Тема 1.3. Охорона прав на об'єкти інтелектуальної власності

Тема 1.4. Інноваційне підприємництво та управління правами інтелектуальної власності

Модуль 2. Правила складання і подання заявки на винахід

Тема 2.1. Економіка інтелектуальної власності

Тема 2.2. Захист прав інтелектуальної власності

Розподіл дисципліни у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять:

Назви модулів і тем	Форма здобуття освіти (очна (денна))				
	Кількість годин				
	усього	у тому числі			
лекції		практичні (семінарські) заняття	лабораторні заняття (інші види занять)	самостійна робота	модульна контрольна робота
2- й семестр					
Модуль 1. Інтелектуальна власність як наукова дисципліна					
Тема 1.1. Інтелектуальна власність як право на результат творчої діяльності людини	14	2	2	10	
Тема 1.2. Система інтелектуальної власності	18	2	6	10	
Тема 1.3. Охорона прав на об'єкти інтелектуальної власності	14	2	2	10	
Тема 1.4. Інноваційне підприємництво та управління	14	2	2	10	

правами інтелектуальної власності						
Разом за модулем 1	60	8	12		40	
2- й семестр						
Модуль 2. Правила складання і подання заявки на винахід						
Тема 2.1. Економіка інтелектуальної власності	16	2	4		10	
Тема 2.2. Захист прав інтелектуальної власності	14	2	2		10	
Разом за модулем 2	30	4	6		20	
Разом	90	12	18		60	

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Інтелектуальна власність як право на результат творчої діяльності людини	2
	Разом	2

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Міжнародна патентна класифікація	2
2	Патентні дослідження	6
3	Пошук та використання патентної інформації за допомогою мережі інтернет	2
4	Заявка на винахід або корисну модель	4
5	Передача прав на патент	2
	Разом	16

Орієнтовна тематика індивідуальних завдань

Підготовка результатів власних досліджень до виступу на конференціях та тез доповідей (орієнтовний перелік робочих тем) та тем рефератів:

1. «Загальна характеристика інтелектуальної власності і її правового регулювання» за планом:

1.1. Дати поняття творчої діяльності та інтелектуальної власності.

1.2. Перерахувати і дати характеристику об'єктам інтелектуальної

власності, авторського права і суміжних прав, зазначити загальні і відмінні риси авторського і патентного права.

1.3. Визначити основні відмінності об'єктів права інтелектуальної власності від об'єктів речового права власності.

1.4. Показати роль інтелектуальної власності в створенні сучасної ринкової економіки, а також у забезпеченні добробуту країни.

1.5. Дати стисло характеристику джерел права інтелектуальної власності.

2. «Еволюція інтелектуальної власності» за планом

2.1. Дослідити еволюцію промислової власності. 2.2. Пояснити причини, що спонукають до необхідності правової охорони об'єктів промислової власності.

2.3. Дослідити еволюцію авторського права і суміжних прав.

2.4. Зазначити, що з'явилося причиною до формування системи захисту авторського права і суміжних прав.

2.5. Охарактеризувати розвиток інтелектуальної власності в Україні до і після проголошення нею суверенітету.

3. «Патентовласники, їх права та обов'язки» за планом

3.1. Дайте поняття патенту як охоронного документа.

3.2. Охарактеризуйте патентовласників і їх види.

3.3. Права патентовласника і їх ознаки.

3.4. Форми використання винаходів.

3.5. Права по розпорядженню патентом.

3.6. Обмеження патентних прав. Обов'язки патентовласника. Порядок одержання патенту.

3.7. Припинення дії патенту і визнання його недійсним.

4. «Охорона прав на породи тварин, наукові відкриття».

5. «Форми охорони авторських прав».

6. «Охорона суміжних прав».

7. «Охорона прав на об'єкти авторського права і суміжних прав за кордоном».

8. «Захист прав інтелектуальної власності в рамках угоди TRIPS», «TRIPS як одна з угод Світової організації торгівлі».

9. «Основні вимоги угоди TRIPS щодо захисту прав інтелектуальної власності за порушення прав інтелектуальної власності».

10. «Використання об'єктів права інтелектуальної власності у власному виробництві».

11. «Внесення інтелектуальної власності до статутного капіталу підприємства».

12. «Всесвітня організація інтелектуальної власності, її структура та основні функції» та реферати.

13. «Міжнародні договори про інтелектуальну власність».

14. «Членство України в міжнародних договорах про інтелектуальну власність».

15. «Міжнародна співпраця в рамках регіональних договорів про

інтелектуальну власність».

та інші за бажанням здобувача вищої освіти, але відповідно до напрямку дисципліни.

Індивідуальне завдання є необов'язковим, але дозволяє отримати додаткові бали.

Форми та методи навчання і викладання

Вивчення навчальної дисципліни реалізується в таких формах: навчальні заняття за видами, виконання індивідуальних завдань, консультації, контрольні заходи, самостійна робота.

В навчальній дисципліні використовуються такі методи навчання і викладання:

- *методи навчання за джерелами набуття знань*: словесні методи навчання (лекція, пояснення, бесіда, інструктаж); наочні методи навчання (ілюстрація, демонстрація, спостереження); практичні методи навчання (практична робота, виїзні заняття);

- *методи навчання за характером логіки пізнання*: аналітичний; синтетичний; індуктивний; дедуктивний; традуктивний;

- *методи навчання за рівнем самостійної розумової діяльності тих, хто навчається*: проблемний виклад; частково-пошуковий; дослідницький;

- *інноваційні методи навчання*: робота з навчально-методичною літературою та відео метод; навчання з використанням технічних ресурсів; інтерактивні методи; методи організації навчального процесу, що формують соціальні навички;

- *науково-дослідна робота*;

- *самостійна робота*.

Оцінювання освітніх досягнень здобувачів вищої освіти

Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є: диференційний залік, теоретичне та практичне тестування, презентації виконаних завдань та досліджень, презентації та виступи на наукових заходах, завдання на реальних об'єктах та інших види індивідуальних та групових завдань.

Оцінювання рівня освітніх досягнень здобувачів за освітніми компонентами, здійснюється за 100-бальною шкалою.

Критерії оцінювання

Оцінювання рівня навчальних досягнень здобувачів з навчальної дисципліни здійснюється за 100-бальною шкалою.

Форми поточного та підсумкового контролю

Поточний контроль результатів навчання здобувачів освіти проводиться у формі:

- усне опитування – застосовується під час проведення усіх видів навчальних занять з метою визначення рівня засвоєння здобувачами вищої освіти навчального матеріалу попереднього заняття;

- тестовий експрес-контроль (летючка) – проводиться з метою перевірки рівня знань здобувачів вищої освіти за попереднє (декілька попередніх) занять, або після завершення вивчення матеріалу змістового модуля;

- тестовий контроль – як правило, проводиться після завершення вивчення здобувачами вищої освіти матеріалу блоку змістових модулів;

- комбінована форма контролю – поєднання під час проведення навчальних занять усного опитування та експрес-контролю, або експрес-контролю з тестовим контролем з метою максимального охоплення кількості залучених до контролю здобувачів вищої освіти і більш якісної перевірки рівня засвоєння ними знань.

Підсумковий контроль проводиться у формі диференційного заліку.

Розподіл та накопичення балів, які отримують здобувачі, за видами навчальних занять та контрольними заходами з дисципліни

Види навчальних занять	Кількість навчальних занять	Максимальний бал за вид навчального заняття	Сумарна максимальна кількість балів за видами навчальних занять	
I. Поточний контроль				
Модуль 1	лекції	4	2	8
	семінарські заняття*	1	18	18
	практичні заняття*	3	14	42
Разом за модуль 1			68	
Модуль 2	лекції	2	2	4
	практичні заняття*	2	14	28
Разом за модуль 2			32	
Разом за поточний контроль			100	
II. Індивідуальні завдання (науково-дослідне або реферат) є обов'язковим			20	
III. Підсумковий контроль (диференційний залік)			-	
Разом за всі види навчальних занять та контрольні заходи			100	

Пояснення:* види навчальних занять та контрольні заходи для обов'язкового

виконання.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни є сумою рейтингових балів, одержаних за окремі оцінювані форми освітнього процесу:

- *поточне оцінювання рівня засвоєння теоретичного матеріалу під час аудиторних занять та самостійної роботи;*
- *бали за самостійну роботу;*
- *бали за участь у наукових конференціях, олімпіадах, виконання досліджень, підготовку наукових публікацій тощо.*

За даною дисципліною модульні контрольні роботи не передбачені.

Підсумкова модульна оцінка визначається як сума поточних оцінок (балів) з даного модуля, при цьому враховуватись активність та поточна успішність здобувачами вищої освіти на семінарах, тощо).

Підсумкова оцінка формується з урахуванням результатів:

- *поточного контролю роботи здобувача вищої освіти впродовж семестру;*
- *підсумкового контролю успішності.*

До уваги можуть братись додаткові необов'язкові завдання та науково-дослідна діяльність здобувача вищої освіти.

Поточний контроль.

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів на лекційному занятті (оцінюється від 0 до 2 балів):

1-2 бал – здобувач володіє навчальним матеріалом, орієнтується в конкретній темі та аргументовано висловлює свої думки, наводить приклади;

0 балів – здобувач не орієнтується в обговорюваній тематиці, не знаходить відповіді на проблемні питання (за змістом лекції), у висловлюваннях щодо окремих положень припускається суттєвих помилок.

Викладачем оцінюється повнота розкриття питання, логіка його подання, культура мовлення, емоційність та переконаність, використання основної та додаткової літератури (підручників, навчальних посібників тощо), аналітичні міркування, вміння робити порівняння, висновки.

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів на семінарському занятті (оцінюється від 0 до 18 балів):

16-18 балів – здобувач володіє навчальним матеріалом в повному обсязі, відмінно орієнтується в конкретній темі та висловлює свої думки з наукової точки зору, пропонує власне вирішення проблеми;

11-15 балів – здобувач вільно володіє навчальним матеріалом, орієнтується в конкретній темі та аргументовано висловлює свої думки, наводить приклади;

5-10 балів – здобувач частково володіє навчальним матеріалом та може окреслити деякі аспекти визначеної теми;

1-4 бали – здобувач поверхово володіє навчальним матеріалом і не може окреслити основні аспекти визначеної теми;

0 балів – здобувач не знає відповіді на поставлені питання або поверхово розкриває лише окремі положення, допускаючи при цьому суттєвих помилок.

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів на практичному

занятті *(оцінюється від 0 до 14)*:

12-14 балів – завдання виконане в повному обсязі, відповідь вірна, наведено аргументацію, використовуються професійні терміни, звіт оформлений граматично і стилістично без помилок;

9-11 балів – завдання виконане, але обґрунтування відповіді недостатнє, у звіті допущені незначні граматичні чи стилістичні помилки;

4-8 балів – завдання виконане частково, у звіті допущені незначні граматичні чи стилістичні помилки;

1-3 балів – завдання виконане частково, у звіті допущені значні граматичні та стилістичні помилки;

0 балів – завдання не виконане.

Модульний контроль не проводиться. Здобувач вищої освіти накопичує бали протягом модулю, шляхом його активної участі під час поточного контролю.

Індивідуальні завдання.

Критерії оцінювання індивідуальних завдань *(оцінюється від 0 до 20 балів)*.

19-20 балів – індивідуальне завдання здобувачем виконано в повному обсязі;

17-18 балів – робота виконана в повному обсязі, але допущені незначні помилки;

15-16 балів – робота виконана майже на 90% від загального обсягу;

13-14 балів – обсяг виконаних завдань становить 80% від загального обсягу;

11-12 балів – здобувач виконав лише від 70% від загального обсягу;

9-10 балів – обсяг виконаної роботи становить понад 50% від загального обсягу;

7-8 балів – виконана частина роботи складає менше 50% від загального обсягу;

5-6 балів – виконана частина складає близько 25% від загального обсягу;

3-4 бали – обсяг виконаних завдань складає лише 10% від загального обсягу;

1-2 бали – в цілому обсяг виконаних завдань складає менше 10% від загального обсягу;

0 балів – завдання, передбачене для індивідуального завдання, здобувачем не виконане.

Викладачем оцінюється розуміння здобувачем вищої освіти понятійного апарату, логічність та послідовність під час відповіді, самостійність мислення, впевненість в правоті своїх суджень, вміння виділяти головне, вміння встановлювати міждисциплінарні та внутрішньодисциплінарні зв'язки, вміння робити висновки, показувати перспективу розвитку ідеї або проблеми, відсоток унікальності та запозичення текстового документу (плагіат), уміння публічно чи письмово

представити звітний матеріал.

Індивідуальне завдання є однією з форм роботи здобувачів вищої освіти, яка передбачає створення умов для повної реалізації ними творчих можливостей, застосування набутих знань на практиці.

Здобувач вищої освіти може обрати одну з рекомендованих тем та самостійно виконати поглиблене наукове дослідження.

Підсумковий контроль.

Диференційний залік здобувач отримає протягом семестру шляхом накопичення балів під час поточного контролю.

Перелік теоретичних питань з дисципліни:

1. Дайте визначення інтелектуальної власності.
2. Назвіть складові матеріального права на об'єкти права інтелектуальної власності.
3. У чому полягає відміна права на об'єкти інтелектуальної власності від права власності на матеріальні об'єкти власності?
4. У чому відмінність особистого (немайнового) права на об'єкт інтелектуальної власності від майнового права на нього?
5. З яких двох груп прав складається право інтелектуальної власності?
6. В чому полягає економічна причина необхідності охорони прав на об'єкти промислової власності?
7. Які об'єкти інтелектуальної власності є результатом технічної творчості? Яку назву носить ця група об'єктів?
8. Які об'єкти інтелектуальної власності є результатом художньої творчості?
9. Які Ви знаєте об'єкти права промислової власності?
10. Які результати творчої діяльності відносяться до об'єктів авторського права, а які – до суміжних прав?
11. Що таке винахід?
12. Що таке корисна модель?
13. Що таке промисловий зразок?
14. Яку функцію виконує торгівельна марка?
15. В чому полягає різниця між об'єктами авторського права і суміжних прав?
16. Хто відноситься до суб'єктів авторського права?
17. Чи являється в Україні держава суб'єктом авторського права?
18. Які складові системи інтелектуальної власності в Україні Ви знаєте?
19. Який орган державного управління відповідає за політику у сфері інтелектуальної власності?
20. У чому полягає сутність правової охорони об'єктів інтелектуальної власності?
21. Які принципи правової охорони інтелектуальної власності?
22. У чому полягає принцип охороноспроможності ОІВ?
23. У чому полягає принцип виключності прав на ОІВ?

24. Що представляє собою міжнародна система інтелектуальної власності?

25. Скільки діє міжнародних договорів, що адмініструються ВОІВ, і до скількох з них приєдналася Україна?

26. Назвіть по три основних міжнародних договори, що відносяться до об'єктів промислової власності та до об'єктів авторського права і суміжних прав.

27. Який статус і яка структура Всесвітньої організації інтелектуальної власності?

28. Які функції виконує Всесвітня організація інтелектуальної власності?

29. У відповідності до яких конвенцій здійснюється охорона авторських і суміжних прав у світі?

30. В чому полягає процедура набуття прав громадянами України на об'єкти промислової власності за кордоном?

31. Яка мета правової охорони?

32. Які переваги дає правова охорона об'єктів інтелектуальної власності правовласнику?

33. В чому полягає різниця між правовою охороною та правовим захистом?

34. Що таке патент?

35. У чому полягає процедура надбання прав на винахід?

36. Які критерії охороноздатності для винаходів?

37. Які критерії охороноздатності для корисних моделей і промислових зразків?

38. У чому полягає критерій новизни для винаходу?

39. У чому полягає процедура правової охорони об'єктів промислової власності?

40. На основі яких підстав дія охоронного документу на об'єкт промислової власності може достроково припинятися цілком чи частково?

41. Які об'єкти інтелектуальної власності охороняються авторським правом, а які – суміжними правами?

42. Чи є обов'язковою процедура оформлення прав на об'єкти авторського права?

43. Який термін охорони немайнових прав на об'єкти авторського права?

44. Який термін охорони майнових прав на об'єкти авторського права?

45. Який взаємозв'язок між правами автора, виконавця, виробника фонограм, організації мовлення?

46. Який термін правової охорони об'єктів суміжних прав?

47. Якими засобами здійснюється охорона прав на комерційну таємницю?

48. Який урядовий орган здійснює правову охорону сортів рослин?

49. В чому полягає правова охорона раціоналізаторської пропозиції?

50. Якими засобами здійснюється охорона прав на породи тварин?

51. Як забезпечується охорона прав на топографії інтегральних мікросхем?

52. Чи мають відмінності українська та світова системи класифікації об'єктів права інтелектуальної власності?

53. Чи має силу патент України на території інших держав?

54. В чому полягає процедура набуття прав громадянами України на об'єкти промислової власності за кордоном?

55. У відповідності до яких конвенцій здійснюється охорона авторських та суміжних прав у світі?

56. У чому полягає захист прав інтелектуальної власності у відповідності до Угоди TRIPS?

57. Охарактеризуйте порядок охорони прав на об'єкти промислової власності за кордоном.

58. Які Ви знаєте основні способи комерціалізації прав на об'єкти інтелектуальної власності?

59. У чому перевага прав на об'єкти інтелектуальної власності у власному виробництві над передачею прав за ліцензійним договором?

60. Які Ви знаєте види ліцензійних договорів?

61. Які Ви знаєте види ліцензійних платежів?

62. Назвіть, будь ласка, основні цілі оцінки вартості прав на об'єкти інтелектуальної власності.

63. Які Ви знаєте підходи до оцінки вартості прав на об'єкти інтелектуальної власності?

64. Дайте характеристику витратного підходу до оцінки вартості прав на ОІВ.

65. Дайте характеристику порівняльного підходу до оцінки вартості прав на ОІВ.

66. Дайте характеристику дохідного підходу до оцінки вартості прав на ОІВ.

67. Які Ви знаєте методи оцінки вартості прав на ОІВ?

68. Яка послідовність оцінки прав на ОІВ?

69. Охарактеризуйте, будь ласка, життєвий цикл ОІВ.

70. У чому полягає призначення системи захисту інтелектуальної власності?

71. Які дії визнаються порушенням права на об'єкти промислової власності?

72. Які дії визнаються порушенням авторського права і суміжних прав?

73. В яких органах здійснюється загальний порядок захисту права інтелектуальної власності?

74. В яких органах здійснюється спеціальний порядок захисту права інтелектуальної власності?

75. У чому полягає адміністративний порядок захисту права інтелектуальної власності?

76. У чому полягає цивільно-правовий порядок захисту права інтелектуальної власності?

77. Коли настає кримінальна відповідальність за порушення права інтелектуальної власності?

78. У чому полягає захист прав інтелектуальної власності у відповідності до Угоди TRIPS?

Політика викладання навчальної дисципліни

1. Сумлінне дотримання розкладу занять з навчальної дисципліни (здобувачі вищої освіти, які запізнилися на заняття, до заняття не допускаються).

2. Активна участь в обговоренні навчальних питань, змістовна підготовка до семінарських та практичних занять за рекомендованою літературою, якісне і своєчасне виконання завдань.

3. Під час заняття мобільними пристроями дозволяється користуватися тільки з навчальною метою і з дозволу керівника заняття.

4. Здобувач вищої освіти має право дізнатися про свою кількість накопичених балів у викладача навчальної дисципліни та вести власний облік цих балів.

5. При виконанні індивідуального завдання до захисту допускаються наукові роботи, які містять більшу частину оригінального тексту при перевірці на плагіат, яка складає не менше 90 %.

6. Суворе дотримання правил безпеки під час організації виїзних занять на об'єкти (не) виробничої сфери.

7. У разі несвоєчасного виконання та захисту звіту з практичної роботи, поставленого індивідуального завдання, порушення терміну захисту індивідуального завдання, ліквідації заборгованості щодо індивідуального завдання загальна оцінка знижується на 50 відсотків.

8. Терміни захисту та виконання індивідуального наукового завдання встановлюються організаторами конференції, яка пропонується викладачем для вибору здобувачу вищої освіти протягом семестру.

9. Ліквідація поточної заборгованості відбувається протягом семестру.

10. Здобувач допускається до складання підсумкового семестрового контролю, якщо він виконав усі види обов'язкових робіт, що передбачені відповідною робочою програмою навчальної дисципліни (іншими навчально-методичними матеріалами з освітнього компонента) в семестрі та набрав за них необхідну кількість балів для допуску до підсумкового семестрового контролю.

11. Здобувач, який не з'явився на підсумковий семестровий контроль освітнього компонента без поважних причин, вважається таким, який не склав цей підсумковий семестровий контроль та не виконав свого індивідуального плану.

12. Здобувачеві, який не склав підсумкового семестрового контролю, керівник факультету дозволяє повторне складання підсумкового контролю з освітнього компонента за окремим графіком на строк до двох тижнів від

початку наступного весняного семестру або до початку наступного осіннього семестру.

13. Додаткове складання іспиту допускається не більше двох разів із навчальної дисципліни: перший раз науково-педагогічному працівникові, другий – комісії, яка створюється за поданням керівника факультету розпорядженням проректора з навчальної та методичної роботи.

14. З метою підвищення оцінки за диференційний залік із певної навчальної дисципліни, з дозволу керівника факультету, здобувачеві може бути надана можливість повторного складання цього підсумкового контролю, який був складений в одному із минулих підсумкових семестрових контролів. Здобувачеві може бути надана можливість повторного складання диференційованого заліку.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Література

1. Пат. 109886 Україна, МПК C10L 10/04, C10L 5/44, G01N 27/26, G01N 31/16. Спосіб отримання твердого біопалива з рослинної сировини та присадки / В.А. Войтов, Б.М. Цимбал; заявник та патентовласник ХНТУСГ ім. П. Василенка. – u 2016 03185; заяв. 28.03.2016, опубл. 12.09.2016, Бюл. № 17, 2016 р. – 3 с.
2. Пат. 133367 Україна, МПК B04C 5/13, B04C 5/10, B01D 45/00, B01D 45/14, B08B 5/04. Активний циклон з додатково створеним зниженим тиском / В.А. Войтов, Б.М. Цимбал, О.М. Шевченко; заявник та патентовласник – ХНТУСГ ім. П. Василенка, В.А. Войтов, Б.М. Цимбал, О.М. Шевченко. – a201712563; заяв. 18.12.2017, опубл. 10.04.2019, Бюл. № 9, 2019 р. – 3 с.
3. Пат. 135833 Україна, МПК A41D 13/005, A41D 13/01, A41D 13/02. Термокостюм робітника екструдера для виготовлення паливних брикетів Б.М. Цимбал, С.Р. Артем'єв, О.Д. Малько, О.П. Шароватова, С.В. Розумний, Т.В. П'ятник, О.В. Бригада, М.В. Сарапіна, заявник та патентовласник НУЦЗУ, - u 2019 00130; заяв. 03.01.2019, опубл. 25.07.2019, Бюл. № 4, 2019 р. – 4 с.
4. Пат. 141821 Україна, МПК A4Ш 13/05, A4Ш 13/01, A4Ш 13/02. Захисний одяг пожежного-рятувальника / Рибка Є.О., Цимбал Б.М., Артем'єв С.Р., Малько О.Д., Шароватова О.П., П'ятник Т.А., Шаповалов М.С., Бригада О.В., Сарапіна М.В., Рибалова О.В.; заявник – Національний університет цивільного захисту України – u 201910753; заяв. 30.10.19, опубл. 27.04.20, Бюл. №8. – 5 с.
5. Пат. 144771 Україна, МПК A41D 13/05, A41D 13/01, A41D 13/02. / Бойовий одяг пожежного рятувальника / Рибка Є.О., Цимбал Б.М., Артем'єв С.Р., Шаповалов М.С., П'ятник Т.А.; заявник – Національний університет цивільного захисту України – u 202002864; заяв. 12.05.20, опубл. 27.10.20, Бюл. № 20, 5 с.
6. Пат. 148071 України. Спосіб гасіння пожежі безпілотним роботом / Поспелов Б. Б., Андронов В. А., Рибка Є. О., Цимбал Б. М., Карпець

- К. М., Ященко О. А., Безугла Ю. С., Кочанов Е. О.; заявник – Національний університет цивільного захисту України – и 202101048; заяв. 02.03.21, опубл. 30.06.21, Бюл. № 26, 3 с.
7. Пат. 148797 Україна, МПК E02D 5/22, E02D 5/24. Енергетична паля з вбудованим теплообмінником / В.І. Мельник, Б.М. Цимбал; заявник та патентовласник – ХНТУСГ ім. П. Василенка, В.І. Мельник, Б.М. Цимбал. – а201902096; заяв. 01.03.2019, опубл. 22.09.2021, Бюл. № 38, 2021 р. – 5 с.
8. Пат. 149959 України. Захисні рукавиці / Сивопляс В.В., Цимбал Б.М., Рибка Є.О., Бригада О.В. заявник – Національний університет цивільного захисту України – и 202104680; заяв. 13.08.21, опубл. 16.12.21, Бюл. № 50, 3 с.
9. Пат. 150028 України. Захисна каска / Шаповалов М.С., Цимбал Б.М., Рибка Є.О., заявник – Національний університет цивільного захисту України – и 202104592; заяв. 09.08.21, опубл. 22.12.21, Бюл. № 51, 4 с.
10. Пат. 150354 України. Захисні протизасліпні окуляри / Юр`єва А.Ю., Цимбал Б.М., Рибка Є.О., заявник – Національний університет цивільного захисту України – и 202105393; заяв. 23.09.21, опубл. 03.02.22, Бюл. № 5, 4 с.
11. Пат. 150361 України. Захисний щиток зварювальника / В`юнник О.М., Цимбал Б.М., Рибка Є.О., Семків О.М., Бригада О.В. заявник – Національний університет цивільного захисту України – и 202105650; заяв. 06.10.21, опубл. 03.02.22, Бюл. № 5, 4 с.
12. Пат. 150741 України. Захисна каска шахтаря / Цимбал Б.М., Рибка Є.А., Мелещенко Р.Г., Бригада О.В., Першко Н.Ф. заявник – Національний університет цивільного захисту України – и 202106683; заяв. 25.11.21, опубл. 06.04.22, Бюл. № 14, 5 с.
13. Інтелектуальна власність: курс лекцій / Укладач Б.М. Цимбал. – Х.: НУЦЗУ, 2021. – 109 с.
14. Інтелектуальна власність: методичні вказівки для виконання практичних робіт / Укладач Б.М. Цимбал. – Х.: НУЦЗУ, 2021. – 146 с.
15. Верба І.І. Основи інтелектуальної власності: навчальний посібник/ І.І.Верба, В.О.Коваль; за ред. С.В. Чікін. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: НТУУ «КПІ», 2013. – 262 с. 2. Право інтелектуальної власності. (Академічний курс) За ред. Підопригори О.А., Святоцького О.Д. - К.: Видавничий Дім "Ін Юре", 2004. - 670 с.
16. Право інтелектуальної власності: Підручник. – Вид. 2, змін. і доп. / О. П. Світличний. – К.: НУБіП України, 2016. – 355 с. 4. Охорона інтелектуальної власності в Україні/ Довгий С.О., Жаров В.О., Зайчук В.О. та ін. - К.: Форум, 2002. - 319 с. 5. Кузнєцов Ю.М. Патентознавство та авторське право: Підручник. -К.: Кондор, 2005. -498 с.
17. Цибульов П.М. Основи інтелектуальної власності / Навчальний посібник. - К.: "Інст. інтел. власн. і права", 2003. -172 с.

18. Інтелектуальна власність в Україні: правові засади та практика - Наук.-практ, вид-: у 4-х т, / За заг. ред. О. Д Святоцького- Т.1. Право інтелектуальної власності. - К.: Видавничий дім "ІнЮре", 1999. -500с. Т.2. Авторське право і суміжні права - К.: Видавничий дім "ІнЮре", 1999.-460с. Т.3. Промислова власність. - К.: Видавничий дім "ІнЮре", 1999.-656с. Т.4. Оцінка інтелектуальної власності. Бухгалтерський облік та оподаткування.- К.: Видавничий дім "ІнЮре", 1999. -384 с.
19. Інтелектуальна власність: методичні вказівки до вивчення курсу / Укладач В.М.Кропівний. – Кіровоград: КНТУ, 2008. 44 с.
20. Сенчихін, Ю.М. Інтелектуальна власність : Конспект лекцій / Ю.М. Сенчихін, О.А. Стельмах, О.О. Островерх . – Х.: УЦЗУ, 2008 . – 130 с. (Бібліотека НУЦЗ України).
21. Управління науковими проектами та інтелектуальна власність : курс лекцій / Уклад. І.М. Хмиров, А.П. Хряпинський . – Х. : НУЦЗУ, 2017 . – 99 с. (Бібліотека НУЦЗ України).
22. Фордзюн Ю.І., Кабацій В.М. Основи інтелектуальної власності: навчальний посібник. К.: Кондор-Видавництво, 2015.- 208 с.
23. Потехіна В.О. Інтелектуальна власність. Навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2008.- 114 с.
24. Драпак Г.М., Скиба М.Є. Основи інтелектуальної власності. Навчальний посібник. К.: Кондор, 2007.- 156 с.
25. Дмитришин В.С., Бережанська В.І. Інтелектуальна власність на програмне забезпечення в Україні. К.: Вірлен, 2005. 304 с.
26. Вачевський М.В., Кремень В.Г., Мадзігон В.М. і ін. Інтелектуальна власність: теорія і практика інноваційної діяльності: Підручник / За ред. проф. М.В. Вачевського. К.: ВД Професіонал, 2005. 448 с.
27. Інтелектуальна власність в Україні: правові основи і практика. У 4-х томах/ За заг. ред. О.Д. Святоцького. - К.: Видавничий Дім "Ін Юре", 1999.
28. Цибульов П.М. Введення до інтелектуальної власності: конспект лекцій. - К.: УкрІНТЕІ, 2000.-104с.
29. Законодавство України про інтелектуальну власність. - Х.: «Одиссей», 1998.
30. Підпригора О.А., Підпригора О.О. Право інтелектуальної власності України. Навчальний посібник. - К.: Юрінком інтер, 1998.
31. Цивільне право. Загальна частина. Київ. 1995. Розділ VI. Право інтелектуальної власності.
32. Азимов Ч.Н. Основи патентного права України, - Х.: Основа, 1994.
33. Тимофеєнко Л. Про правову охорону комп'ютерних програм і баз даних / Підприємництво, господарство і право. - 1997. - № 9.
34. Інтелектуальна власність: Навчальний посібник/ Під ред. д.т.н. П.Н. Цибулева. - К.: УкрІНТЗІ, 1999.- 284 с.
35. Всесвітня конвенція по авторських правах. Авторське право України. Зб. нормативно-правових актів / Під ред. В.В. Ситцевого. - К., 1996.
36. Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів.

- Авторське право України. Зб. нормативно-правових актів / Під ред. В.В. Ситцевого. К., 1996.
37. Конвенція, що затверджує Всесвітню Організацію Інтелектуальної Власності. Зб. нормативних актів із питань промислової власності. - К.: Вища шк., 1998.
38. Паризька конвенція по охороні промислової власності. Зб. нормативних актів із питань промислової власності. - К.: Вища шк., 1998.
39. Закон «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі» / ВВРУ. - 1994. - №7.
40. Закон «Про охорону прав на промислові зразки» / ВВРУ. - 1994. - № 7.
41. Закон «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг» / ВВРУ. - 1994. - №7.
42. Закон «Про авторське право і суміжні права» / ВВРУ. - 1994. - № 13.
43. Закон «Про захист від недобросовісної конкуренції» / ВВРУ. - 1996. - № 36.
44. Цивільний кодекс України.
45. Кодекс про адміністративні правопорушення.
46. Кримінальний кодекс України.
47. Положення про порядок сплати зборів за дії, пов'язані з охороною прав на винаходи, корисні моделі, промислові зразки і знаки для товарів і послуг. СПУ, 1995, № 1.
48. Правила роздрібної торгівлі примірниками аудіовізуальних творів і фонограм від 4.11.97 р. Пост. КМ України № 1209 від 4.11.97 р. / Офіційний вісник України. - 1997.-№45.
49. Дахно І.І. Патентно-ліцензійна робота. - К.: Блиц-Інформ, 1996.
50. Штумпф Г. Ліцензійний договір. - М.: Прогрес, 1988.
51. Прахов Б. Наслідки порушень прав володаря патенту / Підприємництво, господарство і право. - 1997. - № 6.
52. Силонов Й. Авторські і суміжні права в шоу-бізнесі / Інтелектуальна власність. - 1998. - № 3.
53. Виталиев М., Подшибихин Л. Чорна пов'язка на оку або про боротьбу з піратством у сфері програмного забезпечення / Інтелектуальна власність. - 1995. - № 3-4.
54. Огляд практики дозволу спорів, пов'язаних із захистом прав на товарний знак / Інтелектуальна власність. - 1997. - № 11-12.
55. Євдокимова В.Н. Що потрібно знати, укладаючи ліцензійний договір? / Патенти і ліцензії. - 1996. - № 5.
56. Андрощук Г., Денисюк В. Типові умови франчайзингового договору / Підприємництво, господарство і право. - 1997. - № 4.
57. Печенкин М. і ін. Цивільно-правова відповідальність за порушення виключних прав, що випливають із патенту / Інтелектуальна власність. - 1995. - № 11-12.
58. Саниахметова Н.А. Правовий захист конкуренції в підприємстві України. Одеса: АТ БАХВА, 1998.
59. Промислова власність: Законодавчі та нормативні акти. У 3-х томах

/Укладач П.М. Цибульов. - К.: УкрІНТЕЇ, 1998.

60. Основні акти конкурентного законодавства України : Збірка / Уклали: Завада О.Л., Медведєв А.І., Мельниченко О.І. - К.: УкрІНТЕЇ, 1999. - 254с.

61. Методики вартісної оцінки прав інтелектуальної власності: Збірка/ Уклали Прахов Б.Г., Цибульов П.М. - К.: УкрІНТЕЇ, 1999, -216с.

Інформаційні ресурси

1. <http://op.espacenet.com/> або з сайту ЄПІВ: <http://www.european-patent-office.org> ESP@CENET – Електронно-цифрова бібліотека Європейського патентного відомства ESP@CENET.

2. <http://www1.ipdl.jpo.go.jp/PA1/cg-i-bin/PA1/IN1T> або з сайту відомства: <http://www.jpo.go.jp> – Searching 1PDL: розділи Searching PAJ (англомовні реферати), Patent Database (повні описи, нумераційний пошук) Concordance (відповідність між номерами різних публікацій одного винаходу), FI/F-term search (застосування японських пошукових класифікацій) – Електронно-цифрова бібліотека Патентного відомства Японії

3. <http://Patents1.ic.gc.ca/intro-e.html> сайт відомства <http://opic.gc.ca/> – БД Патентного відомства Канади

4. <http://www.ipaustralia.gov.au/patents/Pspecs.htm> <http://www.IPAustralia.gov.au/services/Ssoft.htm> сайт відомства <http://www.ipaustralia.gov.au/> – БД Відомства інтелектуальної власності Австралії

5. <http://ipdl.wipo.int/en> – ВОІВ (Всесвітня організація інтелектуальної власності)

6. <http://www.uspto.gov/patft/index.html> – БД Відомства з патентів і товарних знаків США

7. <http://www.depatistnet.de/> – Електронно-цифрова бібліотека Відомства з патентів і товарних знаків Німеччини

8. <http://www.patent.gov.uk/patent/dbase/index.htm> – пошук в БД відомства, зокрема у патентному бюлетені <http://webdb4.patent.gov.uk/patents> – патентний реєстр <http://gb.espacenet.com> – патентні документи з №2000001 (з 1979 р.) – Патентне відомство Великої Британії (Патентний реєстр)

9. <http://www.swissreg.ch>; <http://www.espacenet.ch> – Інститут інтелектуальної власності Швейцарії

10. <http://www.wipo.int>

11. <http://ukrpravo.com>

12. <http://spon.kiev.ua>

13. <http://sdip.kiev.ua>

14. Правове регулювання інтелектуальної власності в Україні. Міністерство юстиції України. URL: https://minjust.gov.ua/m/str_4487.

15. Ходаківський Є. І. Інтелектуальна власність: економіко-правові аспекти: підручник: 3-тє вид., перероб. та доп. Київ: «Центр учбової

літератури», 2017. 504 с. URL:
http://ir.znau.edu.ua/bitstream/123456789/8287/3/Intellectual_property_2017.pdf

Розробник:
доцент кафедри
охорони праці та
техногенно-
екологічної безпеки,
к.т.н., доц.

A handwritten signature in blue ink, consisting of several loops and a long horizontal stroke extending to the right.

Богдан ЦИМБАЛ